Åkers Styckebruk

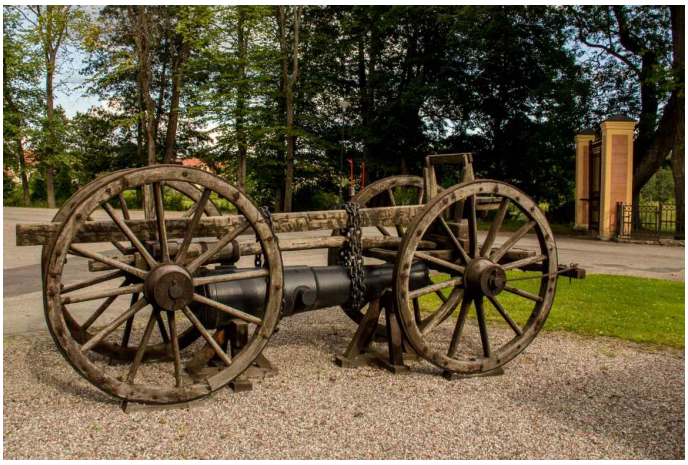

Åkers styckebruk är en av landets äldsta bruksorter och här finner man en genuin bruksmiljö med bland annat hytta från 1795, herrgård med park och flera olika välbevarade byggnader. Runt Åkers styckebruk finns Åkers Bergslag med en storslagen och sjörik vildmarksnatur för ädelfiske, kanoting, bad, vandring på exempelvis Sörmlandsleden och långfärdsskridsko. Här finns stenålderslämningar som är 7000 år gamla.

Sevärdheter:

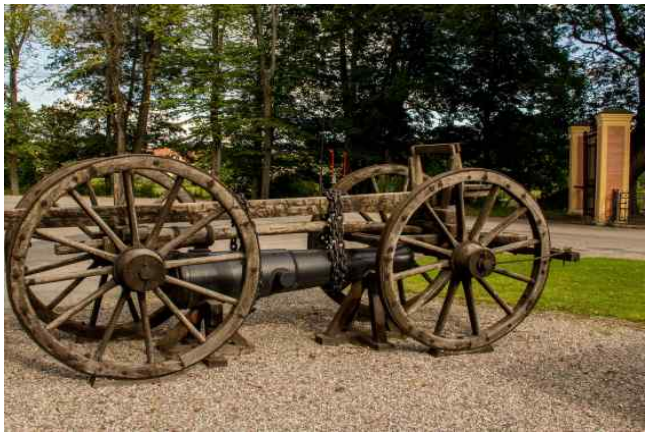

Åkers styckebruk

Åkers styckebruk är en av landets äldsta bruksorter och här finner man en genuin bruksmiljö med bland annat hytta från 1795, herrgård med park och flera olika välbevarade byggnader.

Åkers herrgård

Herrgården uppfördes av Gustav Kierman och stod klart 1760. 1772 köpte J.D. Wahrendorff bruket och på 1780-talet lät han göra en omfattande ombyggnad av huvudbyggnaden. Då tillkom bland annat en lanternin på taket med klocka och slagverk. Två tidigare byggnader har funnits på platsen. Redan 1623 lät Drottning Kristina uppföra en byggnad åt dåvarande arrendatorn Willem de Besch och under 1720-talet lät Carl Henrik Wattrang uppföra en ståtligare byggnad åt

sig. Båda dessa hade fronten mot ån och bruket, ungefär som nuvarande flygel har. Kanonerna framför Herrgården är tre som blev utdömda vid en leverans 1866 av 100 kanoner till Sardinien.

Raden - bostadslängor

Vid mitten av 1700-talets uppfördes tio likadana hus av korsvirke för bruksarbetarna. I dag återstår fyra av dessa, det är de mindre husen i det som numera kallas Raden. Det första huset är något större och byggdes av slagg och tegel under 1790-talet. Några av de mindre husen ersattes under slutet av 1800-talet av tre större hus som på sina gavlar har byggnadsåret angivet (1877, 1882 och 1892). Huvudvägen till skogarna och gruvorna, bl.a. Skottvång, är den väg som vi ser framför husen. Idag går huvudvägen på andra sidan husen längs med år. Husen renoverades 1986 och är idag en bostadsrättsförening.

Engelska Parken

J.D. Wahrendorff lät 1781 påbörja arbetena med att skapa en park i ”engelsk stil”. Totalt kom parken att omfatta nästan 56 tld. Först med J.D. Wahrendorffs somson, Martin von Wahrendorff, fullföljdes anläggandet och bland annat tillkom då Svandammen. I parkens SÖ del anlades en fruktträdgård och i övrigt inplanterades en mängd för trakten ovanliga träd såsom rödbok, weymouttall, avenbok, kastanj, Sibiriskt ärtträd, balsampoppel, lärk, idegran med flera sorter. Höga, klippta häckar inramade parken och stängde omgivningen ute. Området genomkorsades av slingrande stigar, vattendrag och dammar. De senare finns i huvudsak fortfarande kvar. Fortfarande i början av 1900-talet hölls parken välvårdad

med krattade grusgångar, öppna vattenspeglar och blomsterprakt. Parken är fortfarande en välbesökt och mycket uppskattad plats av Åkersborna. Här anordnar hembygdsföreningen Valborgsfirande med majbrasa och midsommarfester.

Åkers Styckebruks museum

Byggnaden, som ägs av AB Åkers Styckebruk, är ett sädesmagasin från slutet av 1700-talet. Här kunde brukets personal inklusive kolare, gruvarbetare och de som skötte transporter få ut del av sin lön i natura, dvs. säd av olika slag, salt, kött och fisk. Här skulle finnas livsmedel för ett år, så även vid år med dåliga skördar kunde brukets personal få tillräckligt. När Åkers hembygdsförening bildades 1986 fick man tillgång till magasinet för att här skapa ett museum. Efter två års arbete med renovering och insamling öppnades muséet i augusti 1988. Museet är i tre våningar och här visas naturligtvis mycket kring Styckebrukets utveckling och produktion men även en hel del om Åkers Krutbruk finns att se liksom äldre redskap från skogen, lantbruket, kolning och mycket annat. Museet är öppet helger från mitten av maj till sista helgen i augusti. I juli onsdag till söndag. För detaljer och mer information hänvisas till hembygdsföreningens hemsida, www.akershembygd.se.

Åkers Styckebruk bruksarkiv

Hösten 2011 flyttades Styckebrukets gamla arkivhandlingar till det nybyggda arkivet ovanpå masugnen som Wahrendorff lät uppföra 1795 och som var i bruk till 1917. Tidigare låg här en masugn som Willem de Besch fick i uppdrag att bygga 1607, dvs. på denna plats har masugnar varit i bruk i över

300 är. Arkivet är uppfört över den av sten uppförda masugnen och från arkivet kan man titta ned i en av de två masugnspiporna. Här finns egentligen två arkiv samlade, dels Styckebrukets gamla arkiv med handlingar, kartor och ritningar från mitten av 1600-talet till våra dagar, dels det Wahrendorffska handelshusets arkiv. Det senare var Joakim Daniel Wahrendorffs et. Co handelshus med verksamhet 1772 till 1803 på Skeppsbron i Stockholm. Arkivet omfattar ca 300 hyllmeter, till detta kommer cirka 300 kartor i original, över 600 kanonritningar och otaliga andra ritningar av produkter och byggnader. Här finns t.ex. ritningen till Riddarholmskyrkans gjutna torn. För mer information och besök hänvisas till Åkers hembygdsförenings hemsida, www.akershembygd.se